

Voorzitter

dag of morgen een voorstel doen, ervan uitgaande dat morgen in ieder geval het debat met de commissie plaatsvindt. Wij komen voor de afweging te staan om tot vrijdagochtend heel vroeg of vrij laat te vergaderen dan wel om vrijdag nog een stuk van de dag te vergaderen. Gisterenavond was het twaalf uur; ik schat in dat het vanavond en morgenavond later dan twaalf uur zal worden; de gang van zaken rond donderdagavond heb ik u zo even geschetst. Mijn zorg als voorzitter is om de zorgvuldigheid te bewaken. De parlementaire geschiedenis leert dat daarbij ook frisheid en opgewektheid een belangrijke rol spelen. Dus de Kamer moet er rekening mee houden dat ik morgen bij de regeling het voorstel doe om vrijdag te vergaderen, opdat wij ordelijke werkdagen kunnen hebben.

Het woord is aan de heer Hendriks.

De heer **Hendriks**: Voorzitter! In de media is gisteren uitvoerig bericht over de grote puinhoop die het binnen de gerechtelijke macht in Arnhem blijkt te zijn. In alle bescheidenheid wijs ik de Kamer erop dat reeds in 1992 een landelijke groep verontruste burgers de Tweede Kamer hiervan op de hoogte heeft gesteld. Een document daarover is aan alle kamerleden uitgereikt. Ook mevrouw Sorgdrager, de toenmalige procureur-generaal te Arnhem, was hiervan dus reeds vier jaar geleden op de hoogte.

Voorzitter! Om niet de indruk te wekken dat de Kamer zit te slapen, stel ik voor om de minister te vragen om het uitgelekte rapport van het bureau Terpstra Tukker over deze wantoestanden binnen het arrondissement Arnhem met spoed aan alle kamerleden toe te zenden zodat wij, indien nodig, met de minister hierover van gedachten kunnen wisselen.

De heer **Van der Burg** (CDA): Voorzitter! Als voorzitter van de vaste commissie voor Justitie vind ik het ordelijker om ons daarover morgen in onze procedurevergadering te buigen. Ik zal morgen voorstellen om aan de minister van Justitie te vragen om ons het rapport en een reactie daarop te doen toekomen. Ik stel dus voor dit verzoek van de heer Hendriks te geleiden binnen de bedding van de vaste commissie voor Justitie.

De heer **Hendriks**: Voorzitter! Ik vind dit een bijzonder goed voorstel. Ik zie met belangstelling uit naar het rapport.

De **voorzitter**: Wij wachten nadere besluitvorming in de vaste commissie voor Justitie af.

Het woord is aan mevrouw Van Ardenne.

Mevrouw **Van Ardenne-van der Hoeven** (CDA): Voorzitter! Aanstaaende donderdag vindt er een debat plaats met de ministers van Landbouw en van Sociale Zaken over de tuinbouwbrief. Ik kan niet vooruitlopen op de uitkomst van dit debat, maar ik verzoek toch reeds om in de loop van de avond tijd te reserveren voor een eventuele voortzetting van het debat.

De **voorzitter**: U sluit dus niet uit dat u een twee-minutendebat aanvraagt? Voortzetting van het debat zou ik de Kamer moeten ontraden.

Mevrouw **Van Ardenne-van der Hoeven** (CDA): Ik bedoelde een plenaire voortzetting van het debat in de vorm van een twee-minutendebat.

De **voorzitter**: Dank voor de mededeling vooraf.

Het woord is aan de heer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Voorzitter! Donderdag vergadert de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen over de tweede fase voortgezet onderwijs. In lijn met de opmerking van mevrouw Van Ardenne sluit ik niet uit dat het verslag van dat algemeen overleg ook aangemeld wordt ten behoeve van een twee-minutendebat. Wilt u daarmee rekening houden?

De **voorzitter**: Hartelijk dank voor deze vooraankondiging!

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van orde.

Vragen van het lid Poppe aan de minister van Economische Zaken, over **tussentijdse aanpassing van de aardgasprijs**.

□

De heer **Poppe** (SP): Mijnheer de voorzitter! De gasprijs gaat per 1 juli voor de kleinverbruikers, inclusief BTW, 3 cent per kubieke meter omhoog. Dat komt neer op 60 tot 70 extra per jaar per gemiddeld huishouden. Terwijl de koopkracht voor dit jaar nog niet volledig is gerepareerd, wordt er dus weer een gat geslagen. Het gas wordt weer duurder omdat de gasprijs onder andere gekoppeld is aan de prijs van de huisbrandolie, en die is duurder geworden vanwege de strenge Amerikaanse winter. Was het in het begin van dit jaar nog onze eigen winter die zorgde voor de stijging van de verwarmingskosten, nu moeten de huishoudens ook nog eens boeten voor de Amerikaanse winter. Historisch gezien is de koppeling van huisbrandolie met gas nog enigszins verklaarbaar, want huisbrandolie was ooit het dichtstbijzijnde alternatief voor gas. Vandaag de dag is die koppeling voor de Nederlandse situatie echter volledig uit de tijd. Wij koppelen de prijs van drinkwater toch ook niet aan die van bier, omdat dit de dichtstbijzijnde dorstlesser is?

Het is toch te gek voor woorden dat Nederlandse huishoudens twee keer moeten betalen voor hun winter: eerst voor de eigen winter en dan ook nog voor de Amerikaanse. De heer Leerkes heeft schriftelijk aan de minister van Financiën gevraagd om de verhoging van 3 cent niet door te laten gaan. Ik sluit mij daar graag bij aan. Mijn vraag aan de minister van EZ is of het geen tijd wordt om de gasprijs los te koppelen van huisbrandolie. Is de minister dit met mij eens en wil hij maatregelen in die richting nemen?

□

Minister **Wijers**: Voorzitter! De heer Poppe stelt terecht vast dat de gasprijs voor kleinverbruikers met ingang van 1 juli zo'n 3 cent per kubieke meter omhoog gaat. Dat heeft inderdaad te maken met de strenge winter in de Verenigde Staten, natuurlijk niet zozeer met de strenge winter zelf, maar met het gevolg daarvan voor de prijs van huisbrandolie. Door die strenge winter in de Verenigde Staten is de prijs van huisbrandolie omhoog gegaan en de gasprijs voor kleinverbruikers is gekoppeld aan de

Wijers

prijs van huisbrandolie oftewel de internationale notering van gasolie. Dit komt doordat de gasprijs totstandkomt op basis van het marktwaardeprincipe. Dit houdt in dat bij het bepalen van de gasprijs wordt gekeken naar het meest gereede alternatief en voor kleinverbruikers is dat huisbrandolie. Op 1 januari en op 1 juli wordt op basis van een vaste prijsformule een nieuwe gasprijs voor de komende periode berekend. Voor de prijs van 1 juli a.s. kijkt men hierbij dan naar de gemiddelde gasolieprijs over de periode november 1995 tot en met april 1996. Die prijs is op de internationale markt tijdens de winter sterk gestegen. Vergeleken met het gemiddelde dat werd gebruikt voor de vaststelling van de gasprijs op 1 januari 1996, is de gemiddelde gasolieprijs gestegen met bijna $\frac{1}{3}$ 35 per ton en dat komt overeen met een stijging van bijna 3 cent per kubieke meter.

Voor een gemiddeld gezin betekent deze prijsstijging een extra uitgave van $\frac{1}{3}$ 30 per jaar, wat desalniettemin een stijging is. Dit mechanisme zit in een systeem op basis waarvan contracten zijn gesloten tussen de Gasunie en distributiebedrijven. Dat contract is al in 1993 goedgekeurd. Dit soort schommelingen in de wereldmarktprijzen hebben dus al jaren consequenties voor datgene wat de kleinverbruikers moeten betalen.

Niet alleen de kleinverbruiker is de dupe van deze prijsstijging, want ook voor grootverbruikers is een koppeling gelegd met de prijs van stookolie. Zij betalen over de eerste 170.000 m³ per jaar ook de kleinverbruikersprijs, dus ook zij betalen de prijsverhoging. Aangezien de stookolieprijzen eveneens in de afgelopen maanden gemiddeld hoger lagen, is er ook sprake van een prijsstijging voor de grootverbruikers.

Het is dus een consequentie van contracten die al eerder zijn goedgekeurd. De halfjaarlijkse prijswijzigingen kunnen natuurlijk twee kanten opgaan. In het verleden is het ook wel eens gebeurd dat de prijzen fors omlaag gingen en ook dat heeft doorgewerkt in de kosten die gezinnen moeten betalen. Ik zie eerlijk gezegd dus geen reden om daarop in te grijpen; ik heb daartoe ook geen titel.

De heer **Poppe** (SP): Mijnheer de voorzitter! Dat het te maken heeft met contracten, was mij natuurlijk duidelijk. De minister herhaalt echter dat het eerste alternatief voor aardgas huisbrandolie is en ik heb juist duidelijk gemaakt dat dit in de Nederlandse situatie, althans voor de huishoudens, zeker niet meer het geval is. Ik blijf er dan ook bij dat het van de gekke is dat het besteedbaar inkomen van onze huishoudens afhankelijk is van de winterse omstandigheden in Amerika. En dan heb ik nog niet eens gesproken over de winsten die Shell en Esso maken met deze stijging.

Ik vraag dus nogmaals nadrukkelijk waarom het niet het meest logische is om de gasprijs vast te stellen aan de hand van de kostprijs, plus een kleine marge. Wat zou daarop tegen zijn?

Minister **Wijers**: Voorzitter! Dat is een manier van prijsvorming die wij juist op allerlei markten proberen te voorkomen. Het gaat erom wat de waarde is van in dit geval een energiedrager voor de gebruiker. Die wordt nu eenmaal gebaseerd op het meest in de nabijheid zijnde alternatief. Ik ben het met de heer Poppe eens dat het in de realiteit van de kleinverbruiker geen reëel alternatief is, want hij kan geen afweging maken. Maar als wordt geprobeerd om alternatieven te realiseren, moet over dit soort toepassingen wel gedacht worden. In die zin is het dus een vrij normaal principe om een prijs vast te stellen. Ik wijs de heer Poppe er overigens op dat wij ook op het punt van de overheidsfinanciën de nodige problemen zouden hebben als wij het door hem bepleite systeem zouden gebruiken.

De heer **Crone** (PvdA): Voorzitter! Ik wil minister Wijers twee vragen stellen. Wij hebben bij motie een notitie over het gasbeleid gevraagd. Dit lijkt mij een goed onderwerp om daarin te worden meegenomen, omdat wij natuurlijk kunnen kijken naar andere vormen van prijsvaststelling. Ik vraag dus wanneer die motie wordt uitgevoerd en wanneer de notitie komt.

Koopkrachtbescherming, niet alleen voor lage inkomens, maar ook voor middeninkomens is voor ons natuurlijk een buitengewoon serieus punt. Vandaar dat de gasprijzen worden meegenomen in het prijsindexcijfer. Dat cijfer wordt gebruikt in de loononderhandelingen en de koppeling is erop gericht dat de koopkracht van de mensen aan de onderkant ook voor de stijging van de gasprijs wordt gecompenseerd. Vindt de minister daarin geen extra motief om minister Melkert te steunen bij het ook dit en volgend jaar doorvoeren van de koppeling? Daarbij is het natuurlijk meegenomen dat er nu 300 mln. extra binnen is gekomen. Qua koopkracht moeten wij het staande beleid juist met extra kracht doorvoeren, want dan is het koopkrachtnadeel nihil.

Minister **Wijers**: Voorzitter! Die motie wordt uitgevoerd. Gegeven de volle agenda van de Kamer kan ik mij niet voorstellen dat de heer Crone ernaar hunkert om dat ding nog voor het reces te krijgen, maar hij krijgt dat op afzienbare termijn.

Wat de opmerking van de heer Crone over de koopkracht betreft, ben ik hem dankbaar dat hij mij dit argument heeft aangereikt. Ik zal dat zeker meewegen in de boeiende debatten die ik met mijn collega, ook in het kabinet, zal hebben over de koopkrachtontwikkeling van volgend jaar.

Mevrouw **Jorritsma-van Oosten** (D66): Voorzitter! De Gasunie heeft de prijs met 3 cent per kubieke meter verhoogd, maar dat betreft de prijs die de distributiebedrijven in rekening wordt gebracht. Het is aan de distributiebedrijven om die prijsstijging al dan niet of in welke vorm dan ook mee te nemen bij de tariefbepaling voor de kleinegebruiker. Ik meende dat ik had gelezen dat lang niet alle distributiebedrijven dit inderdaad doorrekenen en dat de verhoging van de gasprijs dus niet voor iedereen geldt. Mijn vraag aan de minister is of die informatie klopt en of hij daar nog iets over kan vertellen.

Minister **Wijers**: Voorzitter! Ik moet

Wijers

mevrouw Jorritsma teleurstellen. Het is een staande praktijk om die adviesprijzen ook in de praktijk te realiseren. Het is overigens meer in de buurt van 2,5 cent per kubieke meter dan van 3 cent per kubieke meter. De praktijk is dat de verhoging gewoon wordt doorberekend naar de eindverbruiker.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Voorzitter! Ik wil de minister nog één punt voorleggen. Vindt hij niet dat wij zouden moeten kijken naar een andere vaststelling van de gasprijs, gelet op het feit dat juist deze wijze van vaststelling uitermate ongelukkig uitpakt? Juist in zo'n jaar van strenge winters gaan die prijzen vrijwel automatisch omhoog. De consument heeft dan hogere kosten omdat hij meer gas verbruikt en daar komt dan nog een aantal centen bovenop vanwege de prijsstijging van de huisbrandolie. Is dit systeem dus niet uitermate ongelukkig en verdient dat geen verandering?

Minister **Wijers**: Voorzitter! Aan alle systemen die je voor prijsvaststelling gebruikt, zitten voor- en nadelen. Ik denk dat dit systeem een normale marktwerking het meest benadert, maar ik ben het met mevrouw Vos eens dat een strenge winter op twee plekken tegelijk ± in dit geval was er een strenge winter in de Verenigde Staten en in Europa ± extra zwaar aantikt. Het is een goed idee om de suggestie van de heer Crone te volgen om in de nota ook uitbreider op het prijzensysteem terug te komen. Ik wijs er wel op dat alternatieve systemen ook echt hun nadelen hebben. Ik vraag mevrouw Vos daarom er rekening mee te houden dat een verandering van systeem ook vergaande consequenties kan hebben voor het realiseren van allerlei andere idealen die wij hier in de Kamer proberen te realiseren.

De heer **Leerkes** (Unie 55+): Voorzitter! Volgens mij betalen de burgers dit jaar al drievoudig meer. In de eerste plaats is er de lange, koude winter, in de tweede plaats de ecotaks en in de derde plaats komt daar nu de gasprijsverhoging

overheen. De minister heeft ongetwijfeld de mogelijkheid om deze verhogingen tegen te houden. Mijn vraag is simpelweg: wil de minister gebruikmaken van dit recht om een verdergaande aantasting van de koopkracht te voorkomen?

Minister **Wijers**: Voorzitter! Ik moet de heer Leerkes corrigeren. Het is namelijk niet zo dat de ecotaks verkeerd uitpakt. Zoals men weet, heeft de ecotaks als gevolg dat de lasten op het milieu worden verzaamd en de lasten op arbeid worden verlicht. Voor de consument betekent het dus een koopkracht-neutrale exercitie.

Verder is de tweede onjuiste veronderstelling van de heer Leerkes dat ik de mogelijkheid zou hebben om in te grijpen. Bij contracten tussen private partijen kan de minister niet zomaar ingrijpen. Die mogelijk bestond in theorie in 1993, toen het contract tussen de Gasunie en de distributiebeprijven werd gesloten en daar goedkeuring aan werd verleend. Ik kan helaas dus op beide veronderstellingen niet positief reageren.

De heer **Janmaat** (CD): Voorzitter! Nu genieten niet alleen de Nederlandse huishoudens van het gebruik van het aardgas in Slochteren. Zo'n beetje half Europa gebruikt ons aardgas. Is onze regering nu in staat om, weliswaar via private contracten, behalve iedere keer een verhoging aan de Nederlandse huishoudens op te leggen, deze verhogingen ook aan het buitenland op te leggen? Is zij alleen in staat de eigen bevolking keer op keer de duimschroeven aan te draaien?

Minister **Wijers**: Voorzitter! Ik kan de heer Janmaat geruststellen. De Gasunie heeft vrij recent een heronderhandeling over de exportcontracten afgesloten en is erin geslaagd om de prijzen zodanig te verhogen dat ook de Nederlandse bevolking daar in volle hevigheid de vruchten van plukt.

Mevrouw **Witteveen-Hevinga**

(PvdA): Voorzitter! Er zijn groepen mensen die ondanks de koppeling toch in de problemen komen. Minister Melkert heeft in het debat over een koudetoeslag in januari toegezegd dat de bijzondere bijstand een ondersteuning kan bieden in dit soort situaties. Mijn vraag aan de minister van Economische Zaken is nu of het kabinet bereid is om een deel van de extra aardgasbaten in te zetten ter ondersteuning van de compensatie van de hogere energiekosten, veroorzaakt door de koude winter, voor deze groep mensen door de gemeenten.

Minister **Wijers**: Voorzitter! Ik zal het antwoord geven in de zekere rust dat mijn collega die naast mij zit mij eventueel kan corrigeren als...

De **voorzitter**: Nee, de vragen zijn aan u gesteld!

Minister **Wijers**: Dan geef ik het antwoord in een zekere onrust, omdat ik mijn collega niet kan raadplegen. Ik dacht dat de heer Melkert aan de Kamer heeft toegezegd dat men in individuele gevallen, waarin mensen problemen krijgen door de hogere kosten, een beroep op de bijzondere bijstand kan doen. Daarvan is deze situatie niet uitgesloten.

De heer **Lansink** (CDA): Voorzitter! Ik heb nog geen enkele keer meegeemaakt dat als het wat warmer is in Amerika en er een daling is van de olieprijs en de dollarkoers, wij pleiten voor een ont koppeling van de zaak. Dat terzijde. Door het veranderende klimaat zal het warmer worden en dat lost, naar het schijnt, alle problemen vanzelf op! Ik heb wel de volgende vragen, ook naar aanleiding van de vragen van de heer Crone. De minister gaat een nota schrijven. Kan hij daarin niet de voors en tegens van andere systemen op een rij zetten, inclusief wat het voor onze overheidskas betekent? Daarnaast vraag ik mij af of dit alles past in het beeld dat naarmate de prijs hoger wordt, het vanzelf beter gaat met de CO₂-besparing. Dat hoor ik vaak. Op het moment dat de prijs hoger wordt, geeft men echter niet thuis.

□

Minister **Wijers**: Voorzitter! Ik heb, eerlijk gezegd, niet de indruk dat die laatste vraag aan mij is gericht. In principe is het zo dat hogere prijzen een stimulans zijn voor energiebesparingen. Dat is juist.

Ik denk dat ik naar aanleiding van de opmerking van de heer Crone al heb gezegd dat het een goed idee is om op het prijsvormingsmechanisme in te gaan. De heer Lansink stelt de vraag wel erg limitatief. Ik kan de consequenties niet overzien als wij de voors en tegens van alle systemen moeten behandelen. Het lijkt mij echter nuttig om daar de nodige passages en analyses aan te weiden, inclusief de consequenties voor de staatsuitgaven en -ontvangsten.

Vragen van het lid Rosenmøller aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, over **uitlatingen van de minister over voorwaardelijk bijstandsrecht**.

□

De heer **Rosenmøller** (GroenLinks): Voorzitter! Minister Melkert heeft gisteren in De Balie in Amsterdam een pleidooi gehouden om in de toekomst nieuwe voorwaarden te stellen aan het verkrijgen van een bijstandsuitkering. Nu geldt nog dat mensen zich moeten inspannen om betaald werk te krijgen. Als het aan de minister ligt, worden mensen straks ook verplicht om onbetaald werk of zorgtaken te verrichten. Hij komt tot zijn idee omdat het beroep op de bijstand te groot en te langdurig is.

De vraag is natuurlijk hoe dat laatste komt. Mijn stelling is dat, zoals ik hier meermalen heb betoogd, wij hier in de politiek bewust eraan hebben bijgedragen dat meer mensen langer afhankelijk worden van de bijstand. Ik noem de herkeuring bij de WAO, waarbij minder mensen de stap naar betaald werk hebben kunnen maken en meer mensen een andere uitkering krijgen, of de WW en later de bijstand. Ik noem de aanscherping van de Werkloosheidswet, waardoor mensen die nu nog werknemer zijn, geconfronteerd worden met ontslag, minder gemakkelijk in aanmerking komen voor de WW en dus in

aanmerking komen voor bijstand. Wil de minister op die stelling reageren?

Een tweede punt is dat mijn fractie erg voor een bijstandswet is waarmee niet alleen een fatsoenlijke uitkering wordt verstrekt, maar die ook activerend werkt en erop gericht is om mensen weer toe te leiden naar betaald werk. Dat is buitengewoon belangrijk. Neemt de minister nu afstand van de opvatting, dat de voorwaarden die voor de bijstand worden gesteld vooral arbeidsmarkt-relevant moeten zijn? Betekent dit ook dat mensen geen bijstand krijgen als zij niet aan die nieuwe voorwaarde voldoen?

Kan de minister eens toelichten wat hij verstaat onder de activiteiten die hij gisteren heeft genoemd? Worden die verplichtend opgelegd? Aan wat voor activiteiten denkt de minister als hij spreekt over zorgtaken of onbetaald werk?

□

Minister **Melkert**: Mijnheer de voorzitter! De heer Rosenmøller begon zijn opmerkingen met de mededeling dat er nieuwe voorwaarden zouden worden gesteld voor de verstrekking van bijstand. Dat is niet zo, want dat zou alleen door middel van een wet kunnen. Op dat punt ligt nu geen nieuw voorstel voor. Wel heb ik gezegd dat het beroep op de bijstand te groot is en vaak langdurig. Ik voorzie dat het verstrekken van bijstandsuitkeringen vaker aan voorwaarden gebonden zal worden. Het zal steeds meer gaan om het afsluiten van contracten tussen de gemeente en de individuele bijstandsgerechtigde. De gemeente hoeft daarbij wat mij betreft niet alleen te kijken naar de inspanningen die betrokkenen doen om betaald werk te krijgen. Ook onbetaald werk en het verrichten van zorgtaken kunnen in zo'n individueel contract meegewogen worden.

Hoofdzakelijk is in alle gevallen het doorbreken van anonieme niet-verplichtendheid. Dat is eigenlijk wat mij betreft de kern van wat nu al in de nieuwe bijstandswet zit. Wij willen daarmee nog verdergaan in het kader van het experimenteerartikel binnen de nieuwe bijstandswet, waarvoor een aantal gemeenten voorstellen hebben ingediend. Een dezer dagen zal ik de gemeente Voorst als eerste gemeente toestaan om in het kader van het experimenteerartikel ook de

activering van mensen beter mogelijk te maken, toewerkend naar een minder niet-verplichtende bijstand. De kern van de bijstand zal altijd blijven dat de mensen weer naar de arbeidsmarkt gaan, weer in hun eigen inkomen gaan voorzien en zo goed mogelijk daarvoor beschikbaar zijn. Tegelijkertijd weten wij dat voor veel mensen die afstand erg groot is en dat het van het grootste belang is ook op een andere wijze tot activering, tot doorbreking van sociaal isolement te komen.

Ik heb geprobeerd deze weg te verwoorden. Het ging immers, in alle bescheidenheid, om de 21ste eeuw, of laten wij zeggen het begin van de 21ste eeuw. De sociale diensten, de uitvoeringsorganisaties die zich bezighouden met de uitvoering van de bijstand ± maar het zou ook om andere sociale-zekerheidsregelingen kunnen gaan ± moeten zich hierop meer weten in te stellen. Dat is een andere discussie dan wat nu precies formeel voorgeschreven is, laat staan wanneer je een sanctie-instrument inzet. Mijn stelling is altijd geweest dat het spreken over sanctie-instrumenten uitsluitend interessant is als je eerst wat te bieden hebt: werk, doorgeleiding naar werk, voorbereiding op werk en sociale activering. Dat is de trend die ik heb aangegeven en als uitermate wenselijk beschouw om de afhankelijkheid van de bijstand in de toekomst te verminderen. Die wijkt overigens niet af van wat op dit moment binnen het beleid mogelijk is en langzaam maar zeker ook steeds meer wordt gedaan.

De heer Rosenmøller heeft een verband gelegd met mensen die vanuit de herkeuring voor de WAO of vanuit de WW, gelet op de strengere toegangseisen, in de bijstand belanden. Ik moet u eerlijk zeggen dat ik het verband met de onderhavige kwestie niet zie. Hoe je het wendt of keert, ook voor de bijstand blijft het in de eerste plaats nodig in je eigen inkomen te voorzien, zoals dat sinds 1965 geldt. Dit geldt dus ook voor mensen die onverhoopt vanuit de WAO of de WW in de bijstand komen. De mensen die er via de WW in komen, hebben meer kansen op de arbeidsmarkt dan anderen die langer afhankelijk van de bijstand zijn.

□

De heer **Rosenmøller** (GroenLinks):